Suomen Poliisijärjestöjen Liitto

28.11.2025
dnro 101/28/2025

OIKEUSMINISTERIÖ
Oikeusministeri Leena Meri

Asia: Oikeudenkäyntikuluvastuun oikea kohdentuminen ja toteutuminen sekä equality of arms –periaateen toteutuminen palvelussuhteeseen liittyvissä oikeudenkäynneissä

1. YLEISTÄ

Yhteiskunan tukemia oikeudellisen avun moutoja (julkinen oikeusapu) on useita riippuen avun tarpeen perusteesta. Lain eräistä oikeudenkäynneistä valtion palveluksessa oleville aiheutuvien kustannusten korvaamisesta valtion varoista (jäljempänä erityislaki 269/1974) tarkoitus on turvata eräissä tilanteissa valtion palveluksessa olevan asema silloin, kun hän palvelussuhteeseensa liittyvässä asiassa joutuu rikoksesta epäillyn asemaan esitutkintaan tai asianosaiseksi oikeudenkäyntiin.

Erityislain 269/1974 esitöistä käy selkeästi ilmi lain perusteet sekä tarkoitus. Nämä perusteet lain olemassa ololle ja sen tavoitteille ovat edelleen *vähintääkin* yhtä ajankohtaiset ja perustellut kuin lain säätämisen aikana.

Yksittäisten virkamiesten korostettu oikeussuojan tarve perustuu julkisoikeudellisen palvelsuusuhteen luonteeseen. Virkamiehen erityisasemaan kuuluu perustuslain säännöksiin perustuva muita kansalaisia laajempi yksilöllinen oikeudellinen vastuu eli virkavastuu. Virkavastuuta tarvitaan hyvän hallinnon ja kansalaisten oikeusturvan takaamiseen. Virkavastuu on tärkeä oikeusvaltion tae.
Valtion palveluksessa oleva ei voi valita tehtäviään tai kieltäytyä suorittamasta niitä. Virkamiehillä on virantoimitusvelvollisuus eli toimimispakko. Kaikissa – vaikeimmissakin – asioissa on annettava päätös ja kaikissa – vaikeimmissakin ja vaarallisimmissakin – tilanteissa on toimittava. Virkatehtäviä ei voi jättää suorittamatta, vaikka niihin liittyy korostunut oikeudenkäynnin uhka: riski joutua rikoksesta epäillyn/vastaajan asemaan, rikoksen uhriksi ja/tai vahingonkorvausvelvolliseksi. Virkamiehen passiivisuus ei tule kysymykseen, koska passiivisuus voi johtaa kurinpidollisiin, virkamiesoikeudellisiin (kuten irtisanominen) ja/tai rikosoikeudellisiin toimenpiteisiin.

Valtion palveluksessa olevaa vastaan saatetaan herkemmin ryhtyä oikeudellisiin toimiin aiheettomasti tai ainakin puutteellisin perustein. Aiheettoman vaatimuksen tehnyt henkilö ei aina kykene suorittamaan hänen maksettavakseen määrättyä oikeudenkäyntikulujen korvausta tai häneen kohdistuva perintä on monesti hankalaa ja aikaavievää. Näistä syistä johtuen, kustannukset oikeudenkäynnistä jäävät usein valtion palveluksessa olevan lopulliseksi vahingoksi. Näissä tilanteissa valtion palveluksessa olevan tulisi aina saada korvaus valtion varoista hänelle aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista.
Lisäksi virkamiehiin ja viranomaistoimintaan yleisesti kohdistuu korostunut laillisuusvalvonta.

Virkatehtävien erityisluonteesta johtuen edellä todettu korostuu erityisesti poliisissa. Tässä yhteydessä ei voi sivuuttaa myöskään sitä, että poliisimiesten osalta luottamus- ja arvostuselementin kautta käyttäytymisvelvoite ulotetaan myös tämän yksityiselämään.

Eräissä poikkeustapauksissa pidetään kohtuuttomana, että valtion palveluksessa oleva joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikustännuksistaan, vaikka oikeudellisia toimia ei voitaisi pitää aiheettomina ja hänet todettaisiinkin syylliseksi virheelliseen menettelyyn.
Laissa huomioidaankin erityisesti poliisimiesten ja vastaavissa tehtävissä toimivien korostunut oikeussuojan tarve. Poliisimiehet joutuvat muita valtion palveluksessa olevia useammin tilanteeseen, jossa heitä vastaan nostetaan syyte tai tehdään korvausvaatimus. Poliisimiehellä on oikeus ja nimenomainen velvollisuus eräissä tilanteissa käyttää voimakeinoja. Poliisimies joutuu virkatehtävissään monesti ennalta arvaamattomiin riskinottoa vaativiin tilanteisiin, joissa hänen on nopeasti arvioitava puolustettavan etuuden tärkeys sekä tehtävä päätös siitä, mitkä voimakeinot ovat tarkoituksenmukaisia ja juuri siinä tilanteessa sallittuja. Poliisimies saattaa tällaisissa tilanteissa käyttää voimakeinoja tavalla, jota jälkikäteen pidetään virheellisenä. Samanlaisia riskitekijöitä liittyy hälytysajotilanteisiin. Lisäksi poliisimiehet joutuvat virkatehtäviensä johdosta tavallista useammin väkivaltarikoksen kohteeksi. Valtion on työnantajana mahdollistettava tällaisen henkilön osallistuminen oikeudenkäyntiin asianomistajana ilman, että siitä aiheutuu hänelle kustannuksia.

Kun virkamies joutuu oikeudenkäynnin osalliseksi virkatehtäviensä suorittamisen johdosta, on kohtuutonta, että kuluriski jää hänen kannettavakseen tai että kuluriskin pelossa hän ei voi turvautua asianmukaiseen oikeudelliseen apuun. Erityislaki ei merkitse valtion palveluksessa olevien henkilöiden asettamista yksityistä kansalaista parempaan asemaan, vaan sen yleisen näkökohdan hyväksymistä, ettei työntekijälle/virkamiehelle saa aiheutua vahinkoa työsuhteen johdosta. Oikeudenkäynnin kuluriski tulee kohdistua työantajatahoon, jonka määräyksestä tehtäviä suoritetaan. Tämä periaate on tunnustettu jo erityislakia säädettäessä. Tältä osin tilanne ei ole muuttunut.

Lisäksi lain esitöissä tuodaan esille, että oikeudenkäynnin vaara saattaa pidättää virkamiestä ryhtymästä tatpeellisiinkin toimiin muun muassa henkilöitä vastaan, jotka kokemuksen mukaan ovat erittäin alttiita turvautumaan oikeudenkäyntiin, tai toimiin, joita koskevat säännökset ovat tulkinnanvaraisia. Siten on myös tiedostettava, että lain oikeussuoja kohdistuu yksittäisen virkamiehen lisäksi viranomaisiin ja viranomaistoimintaan. Kun turvataan peruslähtökohtaa – ettei virkamiehille synny virkatehtävistään kohtuuttomia seuraamuksia oikeudenkäyntikulujen muodossa – turvataan välillisesti myös sitä, ettei virkamiesten toiminta lamaannu rikosoikeudellisen tai vahingokorvausoikeudellisen vastuun taikka rikoksen uhriksi joutumisen pelossa: esimerkiksi toiminnassa noudatettaisiin äärimmäistä varovaisuutta, toimista pidättäydyttäisiin tai tehtäviä yritettäisiin siirtää muille. Kulujen korvaaminen valtion varoista estäisi mahdollista epäasiallista toimintamotivaatiota virkatoiminnassa. Lisäksi tulee huomioida, että yksittäinen virkamies voi olla vain välikappale toiminnassa, jonka motiivi on laaja-alaisempi eli pyrkimys rapauttaa viranomaistoiminnan arvovaltaa, luotettavuutta, uskottavuutta ja puolueettomuutta sekä myös muutoin vaikuttaa viranomaisorganisaation toimintaan ja päätöksentekoon. Oikeudenkäynnin intressi ja suojeltava oikeushyvä ovat lopulta siis viranomaisella.

Erityislain 269/1974 perusteella valtiolla on tietyissä tilanteissa yksinomainen vastuu palvelukseessaan oleville aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista. Valtion korvausvelvollisuus on riippumaton virkamiehen tuloista tai varallisuudesta. Myös silloin kun virkamiehellä on oikeusturvavakuutus, tulee kuluvastuun jäädä valtion vahingoksi eikä siirtyä vakuutuksen ottajien kannettavaksi. Tämä periaate käy selkeästi ilmi korkeimman oikeuden ennakkopäätöksestä KKO 2000:123.

- *Rikosasian vastaajalla, jota vastaan ajettu syyte oli hylätty, oli oikeusturvavakuutus. Vakuutuksen ei katsottu rajoittavan valtion velvollisuutta vastaajan oikeudenkäyntikulujen korvaamiseen.*
- *Se seikka, että A:lla on vakuutussopimuksen nojalla oikeus saada hänelle aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista korvausta vakuutuksenantajalta, ei siten rajoita valtion*

korvausvelvollisuutta niin, että se koskisi pelkästään vakuutusehtojen mukaista vakuutuksenottajan omavastuuosuutta.

- *A on vakuutussopimuksen ehtojen mukaan velvollinen siirtämään oikeutensa hänelle tuomittuihin oikeudenkäyntikuluihin vakuutusyhtiölle sen maksamaan korvauksen määrään asti. Se seikka, että vakuutusyhtiö on vakuutuksen perusteella suorittanut omavastuuosuuden ylittävät kulut maksamalla ne suoraan sille asianajotoimistolle, jonka palveluksessa A:n käyttämä asiamies on, ei näin ollen ole esteenä sille, että oikeudenkäyntikulujen korvaus voidaan määrätä maksettavaksi A:lle.*

Vaikka kyseessä on ollut ROL 9 luku 1 a §:n soveltaminen, tulee sama kuluvastuuta koskeva periaate sovellettavaksi erityislain 269/1974 kohdalla, koska kummankin tarkoitus on säätää vastuu valtiolle rikosasian asianosaiselle aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista. Kuluvastuun tulee siten myös jäädä kokonaisuudessaan valtion vahingoksi myös silloin, kun vastaajalla/asianomistajalla on oikeusturvavakuutus, eikä siirtyä vakuutuksenottajien kustannettavaksi miltään osin.

Lain tarjoamaa oikeusturvaa ei voida kuitenkaan enää pitää virkamiesten oikeusturvan kannalta tyydyttävänä, koska laki ei vastaa nykyhetken tarpeisiin ja haasteisiin. Nykyisessä toimintaympäristössä laki antaa virkamiehelle vain rajoitettua suojaa. Viranomaisille on annettu uusia, entistä haasteellisempia tehtäviä. Ratkaistavat asiat ovat monimutkaistuneet ja sovellettavien normien määrä on lisääntynyt. Samalla viranomaisten käytettävissä olevat resurssit ovat kuitenkin niukentuneet. Yksittäisen viraston tai yksikön, puhumattakaan yksittäisen virkamiehen vaikuttamismahdollisuudet toimintaympäristöön ovat olemattomat. Tästä huolimatta viranomaisen tulee täyttää kaikki sille määrätyt tehtävät vastuullisesti ja viivytyksettä. Käytännössä vastuu konkretisoituu yksittäiseen virkamieheen.
Lain soveltamisalaan sekä oikeusturvan käytännön saavutettavuuteen liittyvät puutteet ovat lisäksi johtaneet lain tarkoituksen vastaisesti siihen, että järjestäytyneet virkamiehet maksavat kollektiivisesti työnantajalle kuuluvasta oikeusturvasta oikeusturvavakuutuksen kautta. Järjestäytymättömillä virkamiehillä tätä mahdollisuutta ei ole.

SPJL pyytää oikeusministeriötä ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin oikeustilan saattamiseksi vastaamaan tämän hetken tarpeita sekä vastuun kohdentamiseksi oikealle taholle eli valtiolle ja/tai sen alaiselle työnantajaorganisaatiolle. Tämä tarkoittaa ainakin erityislain sekä mahdollisesti muun lainsäädännön muutostarpeiden selvittämistä sekä myös erityislakia 269/1974 täydentävien tai sille vaihtoehtoisten mekanismien arviointia. Koska kyseessä on kuluvastuun toteuttamiseen liittyvä asiakokonaisuus, oletettavaa on, että useimmat keinot edellyttävät lainsäädännöllisiä toimia. Myös erityislain 269/1974 menettelytapoja tulisi tarkastella uudelleen; muun muassa kuka/mikä taho voi etuutta hakea, miltä taholta etuutta haetaan ja missä vaiheessa.

Lisäksi tulee ottaa huomioon, että kyseessä on equality of arms -periaatteen toteuttuminen. Equality of arms -periaate on keskeinen osa oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä. Se tarkoittaa asianosaisten tasavertaista mahdollisuutta ajaa asiaansa oikeudenkäynnissä ja siten edellyttää osapuolelle mahdollisuutta esittää asiansa olosuhteissa, jotka eivät aseta häntä vastapuoleen verrattuna asiallisesti huonompaan asemaan. Periaate koskee sekä riita- että rikosasioita, mutta korostuu erityisesti rikosprosessissa, jossa oikeudellisella edustuksella on erityistä merkitystä.

Kun vastapuolella on lainoppinut oikeudenkäyntiavustaja, virkatehtävissään rikoksesta epäillyn/vastaajan asemaan tai rikoksen kohteeksi joutunut virkamies on tuntenut tilanteen perustellusti epäoikeudenmukaiseksi.

Oikeusprosessi koetaan usein myös psyykkisesti kuormittavaksi tilanteeksi, joka aiheuttaa monelle reaktiivisia häiriöitä tai sopeutumishäiriöitä. Näillä oireilla voi olla merkittävä vaikutus henkilön kykyyn esiintyä itsenäisesti oikeudessa ja siten myös oikeudenkäynnin lopputulokseen.

2. ERITYISLAIN 269/1974 KESKEISIMMÄT EPÄSELVYYDET JA PUUTTEET

2. 1. Lain 1 §:n tulkinnanvaraiset käsitteet, korvauksen harkinnanvaraisuus sekä oikeusturvan saavutettavuuteen liittyvät käytännön ongelmat

Pykälässä käytetään tulkinnanvaraisia käsitteitä, jotka ovat omiaan luomaan perusteetonta epävarmuutta:

- 2 momentti: *" välttämättömistä 1 momentissa tarkoitetusta oikeudenkäynnistä aiheutuneista kuluista"*, *"milloin se hänen asemansa ja muut olosuhteet huomioon ottaen on kohtuullista"*.
- 3 momentti: *"kohtuullista korvausta esitutkintaan liittyvistä tai muista välttämättömiksi katsottavista kuluista"*

Lisäksi 1 §:n 2 ja 3 momentissa käytetään ilmaisua "*voidaan suorittaa*", mikä tekee korvauksen saamisen harkinnanvaraiseksi. Tämä voi johtaa epäyhtenäiseen soveltamiskäytäntöön ja oikeusturvaongelmiin. Korvaukset tulee suorittaa, kuten pykälän 1 momentissa.

Lain 3 §:n mukaan 1 §:ssä tarkoitetun korvauksen suorittamisesta ja sen takaisin maksamisesta sekä saatavan osittain tai kokonaan perimättä jättämisestä päättää Valtiokonttori. Tämä jälkikäteinen ja harkinnavarainen korvausjärjestelmä ei ole virkamiehen oikeusturvan kannalta tyydyttävä. Kun oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta päätetään harkinnanvaraisin kriteerein jälkikäteen, oikeudenkäyntiavustajan hankkimista harkitseva ei voi olla varma siitä, jäävätkö oikeudenkäynnistä aiheutuvat kulut lopulta hänen vahingokseen.
Virkamiesten oikeusturva mitätöityy Valtiokonttorin pitkien käsittelyaikojen takia. Valtiokonttorin kesäkuussa 2025 antaman tiedon mukaan virkamiesten esitutkinta- ja oikeudenkäyntikuluhakemusten käsittelyajat ovat olleet noin 3-6 kuukautta. Liiton tietojen mukaan korvaushakemusten tosiasiallinen käsittelyaika on saattanut kestää tätäkin kauemmin.
Kun korvausten käsittely siirrettiin 1.1.1981 ministeriöiltä Valtiokonttorille, oli siirron yhtenä perusteena nimenomaan käsittelyjen nopeuttaminen. Pitkiä käsittelyaikoja ei voida missään olosuhteissa pitää hyväksyttävinä: tosiasiallisesti virkamies joutuu ensisijaisesti maksamaan avustajanpalkkiot itse. Tämä on vastoin lain tarkoitusta. Päähuomio tulee olla vahingonkärsijän asemassa ja hänen oikeussuojansa tarpeessa; toteutuuko korvausjärjestelmä tosiasiallisesti eli onko vahingonkärsineellä todellinen mahdollisuus saada korvausta kohtuullisessa ajassa.

2.2. Vastaajan aseman parantaminen / Erityislain 1 a §:n soveltamisen harkinnanvaraisuuden poistaminen ja soveltamisalan laajentaminen

Lain 1 a §:n perusteella vastaajalle myönnetään tietyt oikeudenkäytikuluja koskevat edut, kun oikeudenkäynnin kohteena on voimakeinojen käyttö- ja hälytysajotilanteet. Avustajan määrämiselle asetetaan kuitenkin lisäedellykseksi, ettei virkamies kykene - asian laadun vuoksi tai muusta syystä - ilmeisesti ilman avustajaa asianmukaisesti valvomaan etuaan ja oikeuttaan asian käsittelyssä. Käytetty käsitteistö on erittäin tulkinnanvaraista ja tekee etuuden saamisen harkinnanvaraiseksi. Virkamiesten oikeusturva ei ole tältä osin tyydyttävä. Tämä voi johtaa epäyhtenäiseen soveltamiskäytäntöön ja oikeusturvaongelmiin. Lain 1 a §:n etuuden saamiseen liittyvä lisäedellytys ja siten sen myöntämiseen liittyvä harkinnanvaraisuus tulee poistaa edellä kohdassa *yleistä* kerrotun perusteella. Etuudet tulee myöntää aina ilman harkintaa pykälässä tarkoitetuissa tilanteissa.

Lisäksi pykälän soveltamisalaa tulee laajentaa koskemaan lisäksi *ainakin* tilanteita, joissa virkatoimea koskevat säännökset ovat tulkinnanvaraisia. Virkamiehet toimivat ratkaisupakon alaisina ja joutuvat sen vuoksi ottamaan kantaa sellaisiinkin asioihin, joissa lainsäätäjä tietoisesti siirtää poliittisesti tai muista syistä vaikeat ratkaisut tulkinnanvaraisten säännösten muodossa lainkäyttäjälle.
Tällöin oikeudenkäynti saattaa sinänsä olla aiheellinen ja virkamies syyllistynyt virheelliseen menettelyyn. Kuten edellä todettiin, virkamies ei voi pidättäytyä virkavelvollisuuksistaan epäselvissä tilanteissa oikeudenkäyntiuhan pelossa.

2. 3. Asianomistajan aseman parantaminen

2.3.1. Erityislain 1 §:n 3 momentin soveltamisalan laajentaminen koskemaan myös asianomistajaa
Lain 1 §:n 3 momentin perusteella voidaan suorittaa korvausta esitutkintaan liittyvistä tai muista välttämättömiksi katsottavista kuluista, jos asian käsittely on päättynyt ilman tuomioistuimen ratkaisua. Hallituksen esityksen (HE 39/2005) mukaan turva koskee vain rikoksesta epäillyn asemassa olevaa. Virkamiehen oikeusasema muodostuu siten perusteettomasti erilaiseksi sen mukaan, mikä hänen asemansa on esitutkinnassa.

Myös asianomistajalla on perusteltu tarve oikeudelliseen apuun esitutkintavaiheessa ja siten myös hänelle voi syntyä välttämättömiä kuluja ilman asian käsittelyä oikeudenkäynnissä. Samoin kuin rikoksesta epäilylle, näitä kuluja voi syntyä muun muassa esitutkintaan liittyvien loppulausuntojen laadinnassa. Asianomistajan juridisen avun tarve esitutkinnassa liittyy rikoksesta johtuvien yksityisoikeudellisten vaatimuksien ajamiseen. Lain oikeudenkäynnistä rikosasioissa (ROL) 3:9 §:n mukaan syyttäjä on asianomistajan pyynnöstä velvollinen ajamaan vireille panemansa syyteasian yhteydessä tämän rikokseen perustuvan yksityisoikeudellisen vaatimuksen vastaajaa vastaan, jollei hänellä ole laissa säädettyä perustetta kieltäytyä niiden ajamisesta. Asianomistajan on esitettävä tätä koskeva pyyntö esitutkinnassa tai syyttäjälle. Samalla hänen on ilmoitettava seikat, joihin vaatimus perustuu, jotta syyttäjä voi arvioida, ottaako hän asianomistajan vaatimukset ajettavakseen. Asianomistajalle rikoksella aiheutetut vahingot pyritään selvittämään asian laadun edellyttämällä tavalla siis jo esitutkinnassa (Esitutkintalaki 1:2 §:n 1 momentin 3 kohta). Asianomistajan oikeuksien toteutuminen riippuukin käytännössä paljolti hänen saamastaan oikeusavusta. Erikseen voidaan todeta, että syyttäjä ei tällä hetkellä pysty riittävästi turvaamaan asianomistajan oikeuksia. Tämä johtuu siitä, että ROL:n (3:9 §) mukaan syyttäjän ei tarvitse ajaa asianomistajan yksityisoikeudellista vaatimusta, jos siitä aiheutuu olennaista haittaa. Lain esitöiden mukaan tällainen haitta voi syntyä esimerkiksi, jos vaatimusten käsittely viivästyttäisi syyteasian ratkaisemista tai edellyttäisi kohtuuttomia resursseja verrattuna itse syytteeseen.

Muutoksella saatettaisiin valtion palveluksessa olevat henkilöt yhdenvertaiseen asemaan riippumatta siitä, mikä heidän asemansa esitutkinnassa on.

2.3.2. Erityislain 1 c §:n soveltamisen harkinnanvaraisuuden poistaminen ja soveltamisalan laajentaminen
Lain 1 c §:n perusteella asianomistajalle voidaan myöntää oikeudenkäytikuluja koskevat edut vain sellaisissa oikeudenkäynneissä, jotka koskevat hänen henkeen, terveyteen tai henkilökohtaiseen vapauteen kohdistuneita rikoksia. Lisäedellytyksenä on, että asianomaisen oikeusturvan toteuttaminen vaatii edun myöntämistä rikoksen vakavuuden, rikoksella aiheutettujen vahinkojen tai muun erityisen syyn vuoksi. Käytetty käsitteistö on erittäin tulkinnanvaraista ja tekee etuuden saamisen harkinnanvaraiseksi. Virkamiesten oikeusturvaa ei voida tältä osin pitää tyydyttävänä. Tämä voi johtaa epäyhtenäiseen soveltamiskäytäntöön ja oikeusturvaongelmiin. Lain 1 c §:n etuuden saamiseen liittyvä lisäedellytys ja siten sen myöntämiseen liittyvä harkinnanvaraisuus tulee poistaa

edellä kohdassa *yleistä* kerrotun perusteella. Etuudet tulee myöntää aina ilman harkintaa pykälässä tarkoitetuissa tilanteissa.

Lisäksi pykälän soveltamisala on käytännössä hyvin suppeaa: sanamuoto ja lain esitöistä ilmenevä tarkoitus rajaa soveltamisalan lähtökohtaisesti vain vakaviin henkeä ja terveyttä koskeviin rikoksiin tai sellaisiin rikoksiin, joista asianomistajalle on aiheutunut tavanomaisesta poikkeavia vahinkoja, kuten esitöissä mainittu pysyvä vika ja haitta.
Pykälän soveltamisalaa tulee laajentaa koskemaan lisäksi *ainakin* rikoslain 24 lukuun sisältyviä yksityisyyden, rauhan ja kunnian loukkaamisrikoksia.

2.4. Vastapuolelle korvattavien oikeudenkäyntikulujen korvaaminen
Oikeudenkäynnin asianosaisen tosiasialliset oikeudenkäyntikulut kattavat laajan joukon erilaisia kustannuksia, jotka aiheutuvat oikeudenkäynnistä. Oikeudenkäyntikulujen korvaamisen lähtökohta on, että hävinnyt asianosainen joutuu korvaamaan vastapuolen oikeudenkäyntikulut. Siten myös näitä kuluja voidaan perustellusti pitää maksuvelvollisen omina oikeudenkäyntikuluina. Tämä seikka on merkityksellinen oikeusturvan tosiasiallisen toteutumisen kannalta. Siten erityislain 269/1974 perusteella tulee korvata myös vastapuolen oikeudenkäyntikulut, mikäli ne tuomitaan hävinneen asianosaisen maksettavaksi.

3. ERITYISLAKIA 269/1974 TÄYDENTÄVIEN MEKANISMIEN ARVIOINTI
Vaikka tiettyjen virkasuhteeseen liittyvien oikeudenkäyntien osalta kuluvastuu on kanavoitu ensisijaisesti valtiolle erityislain 269/1974 kautta, tulee oikeudenkäyntikuluvastuuta – ainakin poliisin kaltaisessa organisaatiossa – laajentaa lisäksi suoraan myös työnantajaorganisaatioon kohdassa *yleistä* kerrotun perusteella. Poliisin osalta kyse on erityisammatista, joka sisältää normaalia suuremman riskin vahingoittua virkatehtävissä tai joutua vastaajana oikeudenkäynnin osalliseksi. Vaaraa aiheuttavaa seikkaa tai tapahtumaa ei voida ennakolta poistaa vaikka se tiedostetaankin. Oikeudellisesti lähestytään ankaran vastuun käsitettä. Työnantajan tulee tunnustaa tämä vastuuperuste ja työnantajalle kuuluva vahinkoriski.

Työnantajaorganisaatioon tulee luoda toissijainen korvausjärjestelmä, joka täydentää ensisijaista korvausjärjestelmää tilanteissa, joissa ensisijainen korvausjärjestelmä ei tule lainkaan sovellettavaksi tai sen perusteella suoritettava korvaus ei korvaa virkamiehelle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja täysmääräisesti.

Suomen Poliisijärjestöjen Liitto SPJL ry

Jonne Rinne
puheenjohtaja

Rita Ridanpää
lakimies